

Юрій СВЯТЕЦЬ

ОФІЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ ДО ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛЯНСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У 1920-ТІ РР.

У статті подано характеристику виявлених автором офіційних документів до вивчення історії українського селянського господарства у 1920-і роки. Такий аналіз проведений відповідно до поділу даних джерел на три підвиди: нормативно-правові, нормативно-стандартизаційні та нормативно-інструктивні.

Ключові слова: джерела, офіційні документи, українське селянське господарство, правове поле.

В статье дана характеристика обнаруженных автором официальных документов к изучению истории украинского крестьянского хозяйства в 1920-е годы. Такой анализ проведен в соответствии с разделением данных источников на три подвиды: нормативно-правовые, нормативно-стандартизированные и нормативно-инструктивные.

Ключевые слова: источники, официальные документы, украинское крестьянское хозяйство, правовое поле.

Official documents about history study of Ukrainian farm in 1920-s found by the author are characterized in the article. This analysis has been conducted in accordance with the division of the given sources into three subtypes: regulatory and legal, regulatory and standardized and regulatory and instructive.

Key words: sources, official documents, Ukrainian farm, legal environment.

Нова економічна політика як період історії радянського суспільства характеризувалася складністю й неоднозначністю процесів. Ця складність формувалася внаслідок низки чинників: природного, екологічного, гуманітарного, економічного,

культурного, соціального, політичного та ін. Комплексність суспільного життя знайшла свої втілення у комплексі різноманітних носіїв інформації про селянське господарство непу.

Дане дослідження побудоване переважно на даних *писемних документів* як окремого типу історичних джерел за традиційною типолого-видовою класифікацією. Як відомо, документ – це рукотворний носій інформації, зафіксований спеціально розробленою знаковою системою та засобами реєстрації з метою передавання соціальної інформації в часі та просторі. Однією з функцій документа є пам'ятова або функція історичного джерела.

В історичному джерелознавстві та документознавстві упорядкування і систематизація носіїв інформації здійснюється за схожими принципами. Загальновідомою нині є типолого-видова класифікація історичних джерел. Поняття типу історичного джерела чи не вперше запропоноване 1975 р. російським джерелознавцем Л. М. Пушкарьовим у монографії “Класифікація російських писемних джерел з вітчизняної історії”. Автор визначив типи як найбільш загальні категорії джерел, які розрізняються між собою як за самим принципом, так і за найзагальнішою властивістю, яка визначає їх наукову цінність. У такий спосіб учений виокремив речові, етнографічні, усні, лінгвістичні, писемні, фонодокументи, кінофотодокументи). У навчальному посібнику з джерелознавства, виданому колективом авторів під грифом Російського державного гуманітарного університету, підкреслено, що типи та види джерел з'являються не водночас. Послідовність виникнення основних типів джерел (речові – образотворчі – писемні) відповідають трьом стадіям історії людства (дикунство – варварство – цивілізація). На рубежі XIX–XX ст. з'явилися фото- та кіноматеріали, пізніше – машинозчитувані документи, що, на думку авторів, свідчило про глобальні зміни в історії людства [53, с. 14]. Російський джерелознавець, академік-секретар Відділення історії АН СРСР, а згодом РАН, І. Д. Ковальченко в основу типології джерел також покладав форми фіксації соціальної інформації. Це дозволило йому вичленити такі типи джерел, як речові, художньо-образотворчі, графічно-образотворчі, писемні, фонодокументи та машинозчитувані (технотронні). Така типологія дуже подібна до фасетної класифікації документів за знаковими засобами (текстові, іконографічні, ідеографічні, фонографічні, матричні). За винятком речових джерел решта

типів цілком аналогічна до названих класів документів.

Зауважимо, що класична типологія історичних джерел хвибує порушенням однієї з важливих вимог класифікації – *неперетинності*, згідно з якою один і той же поділ здійснюють лише за однією (спільною) основною (ознакою). Порушення цього принципу класифікації у типології джерел полягає у тому, що, наприклад, художньо-образотворчі, графічно-образотворчі та фонодокументи як і писемні джерела належать до документованих, тоді як речові, усні, етнографічні або поведінкові – до недокументованих. Інший принцип – *неперервності* – означає, що члени поділу мають бути найближчими до поняття, яке ділять, – “перестрибування” з даного підкласу до віддаленого вище- або нижчерозташованого неприпустиме. Згідно з цим принципом на один щабель з речовими джерелами не можна ставити, наприклад, образотворчі, оскільки у першому разі обрано за ознаку матеріальну форму носія, а в другому – виражальний засіб знакової системи.

У процесі ускладнення суспільства сформувалася ціла система підвидів та різновидів писемних джерел. Класичне джерелознавство основними видами писемних джерел називає літописи, законодавчі акти, справочинну документацію, приватні акти, статистичні джерела, періодику, джерела особистого походження, літературні пам’ятки, публіцистику та політичні твори, наукові праці [12, 15]. Така класифікація здійснена виходячи з визначення *виду* – такого історично сформованого комплексу писемних джерел, що характеризуються єдністю внутрішньої форми (структури), походження, змісту, функцій та призначення під час його утворення. Однак у процесі дослідження історик виходить не з обставин утворення документа, а зацікавлений насамперед інформаційним (змістовним) складником. У такому разі при класифікації писемних документів доречно виходити з напрямів інформаційного забезпечення, що спричинили їх появу. Іншими словами, слід пам’ятати, що писемні документи (джерела) є обов’язковою складовою документного комунікаційного процесу, а отже в основу класифікації слід покласти їх *функціонально-цільове призначення*, тобто зумовленість його появи потребами певної суспільної (науки, виробництва, освіти, управління тощо) сфери відповідного історичного періоду. Цільове призначення тісно пов’язане зі специфічними функціями окремих документів або їх сукупностей.

Цільове призначення є провідною характеристикою, оскільки саме воно визначає форму, композицію, стиль викладення змісту, рівень поширення документа та ін.

Всі писемні джерела залежно від рівня поширення доцільно насамперед поділити на три основні класи: опубліковані, неопубліковані, а також такі, що не публікують. *Опублікованим* називають документ призначений для широкого й багаторазового використання, який зазвичай пройшов редакційно-видавничу обробку, має відповідний тираж та вихідні дані. *Неопублікований* документ не розрахований на широке розповсюдження, створений у ході діяльності юридичних або фізичних осіб і відображає *результати* їх діяльності. Неопубліковані документи залишаються у рукописі, можуть копіюватися обмеженою кількістю примірників. Документи, що *не публікують* призначені для одноразового використання, необхідні для ухвалення та реалізації безпосередніх управлінських рішень, містять початкові фактичні відомості, показники, параметри тощо. Такі документи зазвичай правлять за основу для складання узагальнюючих вторинних документів, які можуть бути опубліковані (наприклад, огляди, звіти, доповіді, науково-дослідні твори, археографічні публікації та ін.). До цієї категорії належать переважно *справочинні* або *управлінські документи* (адміністративно-господарчі, організаційно-розпорядчі, бухгалтерсько-облікові та обліково-фінансові, технологічні, з особового складу, з господарчо-договірної, господарчо-претензійної, зовнішньоекономічної діяльності).

За основу типології за функціонально-цільовим призначенням можна обрати такі напрями інформаційного забезпечення, як управління суспільством (офіційний документ); науковою інформацією (науковий документ); популяризації досягнень та історії науки, техніки, виробництва (науково-популярний документ); навчально-виховного процесу (навчальний та навчально-методичний документ); функціонування виробництва (виробничий документ); довідковими даними (довідковий документ); вторинною інформацією щодо змісту джерел первинної інформації (інформаційний документ); ознайомлення зі змістом мистецьких творів та естетичного виховання (літературно-мистецький документ) та ін.

Офіційні документи – це видання, опубліковані від імені державних органів, установ, відомств або громадських організацій,

які містять матеріали нормативного або директивного змісту. Функціональне призначення офіційних документів – вводити у дію та поширювати затверджені відповідними органами норми, вимоги й правила у сфері суспільного життя, науки, культури, виробництва, освіти тощо. Більшість таких документів мають обов’язковий характер (юридичну силу). Офіційний документ містить інформацію для управління суспільством або державою, окремою територією, конкретною сферою діяльності, окремими юридичними особами. Всю множину офіційних документів можна поділити на три підвиди: нормативно-правові, нормативно-стандартизаційні та нормативно-інструктивні.

Нормативно-правові документи містять інформацію юридичної сили і забезпечують управління суспільним життям. В історичному джерелознавстві їх зазвичай називають законодавчими актами як вид писемних джерел. Як відомо, *актами* називають документи, в яких у формі певних юридичних норм зафіксовані економічні та політичні угоди, договори між приватними особами, приватною (юридичною або фізичною) особою та державою або церквою, між церквою та державою, а також між державами [56; 67, с. 19]. До нормативно-правових документів належать такі різновиди, як конституції, закони, декларації, декрети, укази, постанови, резолюції, розпорядження, рішення, загальнодержавні програми розвитку, міжнародні конвенції, протоколи, угоди, пакти.

У 20-х рр. ХХ ст. нормативно-правові документи стосувалися різних сторін життя непівського суспільства. Основні комплекси законодавчих актів опубліковані в спеціальних виданнях, присвячених діяльності відповідних законодавчих та виконавчих органів влади як союзного, так й республіканського рівня, а також рівня місцевих (губернських, окружних) рад та виконкомів. Документи всесоюзного значення видані у збірках постанов найвищого законодавчого органу – з’їзду рад СРСР [149; 150; 161; 22; 23; 162; 247; 248]. У період між з’їздами управління державою здійснював ЦВК СРСР, який ухвалював необхідні постанови на сесіях [145; 17; 20; 158; 259]. В Україні згідно з Конституцією УСРР постанови та резолюції приймали V–IX Всеукраїнські з’їзди рад [7; 269; 163; 13; 35], а у період між ними – сесії Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету [221; 222; 202; 9; 15; 16; 181]. В цілому нормативно-правові документи українського уряду опубліковані в серії видань “Зі-

брання узаконень та розпоряджень Робочо-Селянського Уряду України” [224; 230], де містяться закони щодо землеустрою та землекористування, оподаткування, використання найманої праці, регулювання цін на сільськогосподарську та промислову продукцію, питання функціонування фінансово-кредитних установ (банків, кредитних товариств, ломбардів та ін.), адміністративно-територіального устрою, місцевих бюджетів, зовнішньоекономічну діяльність, діяльності товарних та фондових бірж та ін.

У межах адміністративно-територіальних одиниць постанови та резолюції ухвалювали з’їзди місцевих рад. Ще у 1920-ті рр. окремими збірками опубліковані нормативно-правові акти, проголосовані делегатами з’їздів Рад Донецької [165; 182–185], Запорізької [5], Катеринославської [178; 186; 196], Одеської [8; 6; 228], Полтавської [10; 227], Чернігівської [191] губерній, а також з’їздів Рад Артемівського [160], Куп’янського [190; 204], Старобільського [179], Чернігівського [192] та інших округів. У період між цими з’їздами законодавчі акти ухвалювалися сесіями та пленумами виконкомів. Окремим виданнями вийшли збірки резолюцій, постанов, наказів та циркулярів Донецького [217], Катеринославського [148; 213], Київського [215], Полтавського [156], Харківського [187; 206], Чернігівського [194; 195; 197–199; 216; 223] губернських виконавчих комітетів, а також, у зв’язку із здійсненням територіально-адміністративної реформи, Катеринославського [180], Куп’янського [204], Луганського [214], Маріупольського [203; 200; 188] та ін. окружних виконкомів.

Окремими виданнями опубліковані закони про державний бюджет УСРР [32], а також збірки декретів, циркулярів та постанов щодо місцевих бюджетів [66]. З числа законодавчих актів, що безпосередньо визначали діяльність селянського господарства УСРР у 1920-ті рр. потрібно перш за все назвати такі, що врегульовували земельне питання. Ще 1922 р. опублікована збірка матеріалів з питань землекористування та землеустрою [220]. Того ж року 16 жовтня третьою сесією ВУЦВК VI скликання ухвалено, а 29 листопада Президією ВУЦВК затверджено в остаточній редакції Земельний кодекс УСРР [51], який унормовував основні питання щодо землевідведення та розподілу вгідь між господарствами, порядку чергування та умови землекористування, умови тимчасового перерозподілу (оренди) угідь, порядок використан-

ня найманої праці та ін. Цей нормативно-правовий документ був настільки важливим і динамічним, що 1925 р. опубліковано його сьоме видання з усіма змінами та доповненнями статусом на 1 жовтня того ж року, а також додатками з трудового та кредитного законодавства [50]. Всю сукупність постанов та рішень щодо реалізації земельного законодавства опубліковано окремим виданням “Земельне законодавство УСРР та практика з земельних спірних питань” [49]. Важливим аспектом діяльності селянських господарств виступала можливість перерозподілу робочої сили відповідно до потреб господарства, оскільки в певній частині їх сформувався надлишок робочих рук, а в інших – дефіцит. До того ж частині дворів бракувало засобів виробництва, тому вони змушені були наймати тягло та реманент, за що відпрацьовували у господарстві кредитора або сплачували по можливості грішми чи частиною врожаю. Трудове законодавство радянської влади було спрямоване на обмеження експлуатації праці, яка б збагачувала окремих господарів, а не державу в цілому. Проголошені принципи соціальної справедливості реалізовувалися зокрема у введеному в дію постановою РНК УСРР від 21 вересня 1921 р. Кодексі законів про працю малолітніх та підлітків [57]. Щороку публікувалися збірки законодавчих актів щодо унормування трудових відносин, виданих в УСРР [211; 212], а також Кодекс законів про працю, який, наприклад 1926 р. вийшов уже п’ятим виданням [58].

Особлива увага держави була прикута до наповнення доходної частини державного та місцевих бюджетів. Як відомо, одним із принципів нової економічної політики проголошувалося помірковане оподаткування селянського господарства, яке б сприяло його економічному зростанню. Податкове законодавство 20-х рр. XX ст. характеризувалося неабиякою динамічністю. На початку непу існував цілий комплекс різних податків, які лягали на селянство не меншим тягарем, ніж продрозверстка періоду воєнного комунізму. Насамперед був запроваджений продовольчий податок [164], який стягувався в рамках законодавства з натурального оподаткування [65]. Декретом ВУЦВК та РНК УСРР 1922 р. врегульовувався єдиний натуральний податок на продукти сільського господарства терміном на 1922–1923 госп. рік [36; 207], а постановою ВУЦВК та РНК УСРР обумовлювалося формування структур, на які покладався обов’язок з визначення та стягування єдиного продовольчого

податку [158]. Вже 1923 р. український радянський уряд ухвалює рішення про необхідність монетизації сільськогосподарського податку, у зв'язку з чим приймається Декрет про єдиний сільськогосподарський податок на 1923–24 рік, яким визначені об'єкти та ознаки обкладання [37; 44]. Окремо виходили збірки декретів, постанов та інструкцій щодо організації стягнення єдиного сільськогосподарського податку 1923–24 р. [209], 1924–25 р. [42], 1925–26 р. [43]. Законодавчі акти, циркуляри та роз'яснення Наркомату фінансів УСРР щодо практики такого оподаткування містяться також у спеціальних довідниках для фінансових працівників та платників податків [234]. Певною мірою селянського господарства стосувалися й нормативно-правові документи щодо промислового податку [166].

Важливу роль в аграрному виробництві 20-х рр. ХХ ст. відігравали не тільки податкові органи, які вилучали частину доходів з господарств, але й кредитні установи, що сприяли вирішенню їх фінансових утруднень. У цей період діяла доволі розгалужена система фінансово-кредитних установ, підсистемами якої були комерційні та державні банки, ломбарди, товариства взаємного, у т. ч. сільськогосподарського, кредиту, а також кредитні кооперації. Декрети, законодавчі акти, статuti, постанови, інструкції та циркуляри щодо діяльності банків, ломбардів, товариств взаємного кредиту, кредитної кооперації, і зокрема сільськогосподарських банків та товариств сільськогосподарського кредиту опубліковані у “Збірнику законоположень щодо кредитних установ”, виданого 1925 р. Наркоматом фінансів СРСР [210]. ЦВК та РНК СРСР протягом 20-х рр. ХХ ст. ухвалили цілий комплекс постанов щодо сільськогосподарського кредитування [229]. Окрім урядового законодавства юридичну силу мали резолюції нарад керуючих установами Державного банку [201] та інспекторів системи сільськогосподарського кредитування [189].

Ринкові відносини, проголошені як один із економічних механізмів непу, передбачали й належну організацію оптової торгівлі товарами та нерухомістю. Така торгівля на загальнодержавному рівні реалізовувалася через систему товарних та фондових бірж, діяльність яких унормовував комплекс постанов, правил, циркулярів та роз'яснень радянського уряду [2].

На сільськогосподарське господарство не міг не впливати і такий зовнішній чинник як структура та обсяги експортно-

імпорتنної діяльності держави. Зовнішня кон’юнктура колоскових істотно позначалася на рівні цін у самій державі, а отже стимулювала або гальмувала зернового виробництво, а також визначало структуру посівного клину. Тому цінними джерелами, що дозволяють реконструювати умови ціноутворення та попиту на продукти селянського господарства, а відтак і закупівельної й заготівельної політики, слугують закони про імпорт та експорт, що визначали правила ввезення до СРСР та вивезення товарів за кордон [208; 47; 205; 272].

Протягом 1923–1926 рр. в УСРР відбувалася адміністративно-територіальна реформа з метою оптимізації системи управління, що відображено у постанові ВУЦВК від 7 березня 1923 р. та резолюції другої сесії ВУЦВК [1], а також у постановах, інструкціях та циркулярах центральних органів влади, що унормовували адміністративну діяльність [224]. Суспільне життя селянських громад значною мірою було пов’язане з діяльністю КНС, легітимність якої забезпечувалася законами про комітети незаможних селян [45; 46; 59].

Іншим підвидом офіційних документів є *нормативно-стандартизаційні*, дотримання яких забезпечує оптимізації упорядкованості у певній сфері шляхом установаження положень для загального та багаторазового застосування, для вирішення наявних та можливих завдань. Всю множину таких документів можна поділити на такі категорії: патентні та нормативні, прейскуранти та промислові каталоги. *Патентний документ* містить інформацію про результати науково-технічної діяльності, заявлених або визнаних як об’єкти промислової власності, про права власника на винахід. Сукупність первинних та вторинних документів, що оформлюють відповідно до патентного законодавства та свідчать про офіційне визнання наявності винаходів, промислових зразків та корисних моделей називають *патентною документацією*. До її складу зараховують описи винаходів, документацію про промислові зразки, корисні моделі та товарні знаки (первинні документи); державні бібліографічні покажчики та бюлетені, а також документацію патентних відомств (вторинні документи). Патентні документи історично пройшли певну еволюцію, починаючи від привілеїв, жалуваних та охоронних грамот доби середньовіччя до сучасних авторських свідоцтв, патентів та описів винаходів. *Нормативні документи* установають правила, загальні принципи або характеристи-

ки, що стосуються різних видів діяльності або їх результатів. До нормативних документів зі стандартизації або *нормативно-технічних* документів належать стандарти та технічні умови. *Стандартами* називають нормативне виробничо-практичне видання, яке містить комплекс норм, правил, вимог до об'єкта стандартизації, які формулюють на основі досягнень науки, техніки та передового досвіду й затверджують відповідно до чинного законодавства. *Технічні умови* – нормативний документ, розроблений для установлення вимог, що врегульовують відносини між постачальником (розробником, винахідником) та споживачем (замовником) продукції, для якої бракує державних або галузевих стандартів, або які при потребі конкретизують вимоги таких документів. *Промисловий каталог* містить систематизований перелік промислової продукції, відомостей про вироби, що мають серійний випуск, рекомендовані до серійного випуску або знімаються з виробництва, а також відомості про зміни параметрів, технічних та експлуатаційних (споживацьких) характеристик, що вносять у процесі виробництва виробів, та забезпечує достовірність, повноту й оперативність інформації. *Прейскурант* – нормативне виробничо-практичне видання, що містить систематизований перелік матеріалів, виробів, обладнання, виробничих операцій, послуг із зазначенням цін та стислих характеристик.

Третім підвидом офіційних документів виступають *нормативно-інструктивні* – видання, які є обов'язковими для виконання діючих законів, постанов уряду та інших актів міністерств та відомств. Фактично це є документи, що роз'яснюють порядок застосування законодавчих актів. Вони зазвичай характеризуються вузькою сферою дії, оскільки стосуються певної галузі або виробництва. До нормативно-інструктивних документів належать такі різновиди, як накази, інструкції, правила, положення, циркуляри, роз'яснення, плани. *Накази* регламентують питання практичного керування підприємством, установою, фірмою, організацією, а також питання розвитку галузі, діяльності міністерства або відомства. Вони містять обов'язкові для виконання приписи посадової особи, звернені до підлеглих посадових осіб, підпорядкованих органів або громадян. *Інструкція* є офіційним виданням міністерств, відомств, установ, підприємств, що містить правила щодо врегулювання виробничої або громадської діяльності, використання виробу

або отримання послуги. У ній також містяться юридичні акти, що роз’яснюють закони. *Правила* установлюють порядок та умови діяльності, визначають права та обов’язки осіб, що здійснюють цю діяльність. *Положення* є правовим документом, який визначає завдання та функції, права та обов’язки установи або організації, міністерства або відомства.

Нормативно-інструктивні документи у 1920-ті рр. видавали переважно в комплексі, тобто накази, інструкції, циркуляри, правила, положення та роз’яснення в одній збірці. З усього комплексу офіційних видань в ході даного дослідження нам відомі накази, що видавали виконкоми Донецької [217], Чернігівської [216] губерній та Луганського округу [214], а також Наркомату продовольства України [225]. Основний корпус нормативно-інструктивних документів 20-х рр. ХХ ст. репрезентований інструкціями, положеннями та правилами, які регулювали діяльність державних та господарчих органів. Найбільше представлені інструкції, які визначали діяльність банківських та інших фінансово-кредитних установ [210] і зокрема Центросільбанку [265]. Інша група інструкцій стосувалася діяльності органів наркомату фінансів, які регламентували визначення та стягування натурального [65; 207], продовольчого [164], промислового [166], а пізніше – єдиного сільськогосподарського податку [42; 209; 234]. Третя група цих документів належала до відомства ЦСУ СРСР та УСРР, якими визначався порядок проведення бюджетних опитувань [4; 52], вибіркового перепису [69; 268] селянських господарств та всесоюзного перепису населення [48; 271]. Положення унормовували засади місцевого самоуправління [231], торгового плану [249–251], Центросільбанку [265] та поточної сільськогосподарської статистики [157; 256]. Правила та роз’яснення витлумачували порядок функціонування товарних та фондових бірж, які забезпечували оптовий продаж і продуктів сільськогосподарського виробництва [2]. Такі ж документи допомагали фінпрацівникам та платникам єдиного сільськогосподарського [42; 43; 234] та промислового [166] податку.

Урядові, партійні та підзвітній їм структури діяли не лише на основі законодавчих та інструктивних документів, але й відповідно до *планів* робіт. Важливо наголосити, що протягом 20-х рр. ХХ ст. формувалася не тільки ринкова система господарювання, але й відпрацьовувалася ідея планового (нормативного)

керування економікою. Ціла низка планових документів стосувалася безпосередньо сільського господарства. Виявлені у ході даного дослідження плани свідчать про комплексний характер заходів радянської влади щодо організації аграрного сектору економіки. Під пильною увагою перебували питання землеустрою [41], відновлення та поліпшення селянського господарства [152; 151; 155], боротьби з посухою [154], посівних кампаній [153], а також заготівлі та збуту сільськогосподарської продукції [235]. Неабияке значення для аграрного виробництва мали торгові плани УСРР [249–251], а також господарчо-операційні плани окружних відділів виконкомів [261].

Діяльність урядових та партійних структур була пов'язана з ухваленням колективних рішень, оскільки найвищим органом, на який покладалося прийняття відповідальних рішень, вважалися з'їзди та сесії Рад, пленуми ЦК ВКП(б) та КП(б)У, губернських та окружних виконкомів, а також колегіальних органів господарчих суб'єктів. До основних різновидів офіційних документів колегіальних органів належать звіти та матеріали до звітів, стенограми та стенографічні звіти, доповіді, протоколи, резолюції, рішення. Фактично ці документи можна поділити на дві категорії – звіти та рішення.

Звітні документи є достатньо важливими, оскільки в них зафіксовано сутність вжитих заходів та одержані результати виконавчих органів. Зауважимо, що саме цей різновид джерел був одним з найчисленніших, які готувалися для колегіальних органів протягом 20-х рр. ХХ ст. і з яких можна почерпнути важливу інформацію щодо того, як влада вирішувала селянське питання. Насамперед про систему вжитих заходів у аграрному секторі економіки можна довідатися зі звітів Ради Народних Комісарів та Ради Праці й Оборони СРСР, зроблених за результатами бюджетних 1924–25 [27], 1925–26 [28] роки, у тому числі й щоквартально [38–40], а також про діяльність Центрального Виконавчого Комітету за 1923 р. [97], за період з січня 1924 по квітень 1925 р. [98] та з травня 1925 по квітень 1927 р. [71]. Хронологічну послідовність мають і звіти українського радянського уряду, що готували до Всеукраїнських з'їздів Рад. В означений період опубліковані збірки звітів Всеукраїнської ЦВК, РНК та наркоматів (тобто міністерств), інших центральних установ України 1921 р. до V та VI Всеукраїнських з'їздів Рад [219; 218]. Окремими брошурами надруковані також звіти

уряду за 1922–23, 1923–24, 1924–25, 1925–26 господарчі роки [96; 120; 121; 38; 39]. Аналогічні матеріали готував і уряд Молдавської АСРР. Про серйозність таких документів може свідчити той факт, що не зважаючи на нещодавнє створення автономії (4 міс.) Револуційний комітет республіки вже звітував перед Першим всемолдавським з'їздом рад [266], серед низки питань у якому висвітлено й ситуацію в селі. В ході дослідження нами виявлено опубліковані матеріали до звіту уряду АМСРР за 1925–26 р. перед Другим всемолдавським з'їздом Рад [64], а також за два роки (1924–1926) діяльності перед п'ятою сесією ВУЦВК дев'ятого скликання [34].

Радянський уряд діяв здебільшого під контролем та на основі стратегічних і тактичних рішень більшовицької партії, оскільки соціально-економічні питання знаходилися в полі уваги цієї ідеологічної сили. Такий досвід відомий ще з громадянської війни, коли разом із військовим командиром за особовий склад, за правильність прийнятих рішень та за хід їх виконання відповідав і партійний комісар. Так само і в народному господарстві традиція дублювання системи управління партійними органами спочатку була пов'язана із залученням спеціалістів, що працювали ще до 1917 р. Основною формою повідомлень про діяльність ЦК КП(б)У були річні звіти перед партійними конференціями. Ланцюжок таких звітів хронологічно охоплює час між 1921 та 1927 рр., або від V до IX партконференції [132; 131; 55; 31; 33].

Губернські, окружні, повітові та районні виконавчі комітети були підзвітні з'їздам рад депутатів. У ході даного дослідження виявлені звіти Волинського [77], Донецького [81–83; 231; 232], Запорізького [93], Катеринославського [78], Київського [85], Кременчуцького [86; 100; 105; 116], Одеського [62; 63], Подільського [95; 117] та Полтавського [118; 119], Харківського [126–130], Чернігівського [134–136] губвиконкомів. У ході адміністративно-територіальної реформи відповідальність за вирішення місцевих проблем та завдань поступово переміщала з губернських до окружних центрів. Детальнішу інформацію про особливості самоврядування дають також звіти виконкомів Артемівського (Бахмутського) [75; 72; 73], Бердянського [29], Дніпропетровського (Катеринославського) [80; 114], Криворізького [87], Маріупольського [60], Мелітопольського [141], Миколаївського [61; 90; 91], Одеського [111–113], Озюмського (Ізюмського) [84], Сталінського [102; 103], Старобільського

[123–125], Харківського [129; 130], Чернігівського [137], Шахтинського [138], Шепетівського [139] та інших округів. Опубліковані й звітні матеріали повітових виконавчих комітетів, (зокрема Вовчанського [76], Луганського [88], Охтирського [74], Шахтинського [232]), а також районних (наприклад, Вознесенського [99], Костянтинівського [30], Краматорського [101], Сталінського [104]).

Особливої уваги заслуговують спеціальні звіти, що безпосередньо стосувалися селянського господарства. Йдеться насамперед про подолання наслідків голоду та недородів. Голод як надзвичайне лихо торкається усіх верств населення, особливо після воєн та суспільних катастроф. Тому надання допомоги постраждалим – ознака соціальної спрямованості держави. До подолання проблем голоду були залучені різні державні структури. Про це свідчать звіти воєнного відомства [3], Наркомпроду [25; 68], Наркомпраці [89], ЦК Помгол при ВЦВК [54] та ВУЦВК [106], спеціальних комісій як при ВУЦВК [24], так і при місцевих органах, наприклад Одеському [26] губвиконкомі, а також Центральної комісії по боротьбі з наслідками голоду при ВУЦВК [133]. Передкризова ситуація склалася й 1924 р., коли недорід колоскових міг спричинити такий самий голод, як і на початку непу. У зв'язку з цим були створені й діяли спеціальні комісії по боротьбі з наслідками недороду при урядах СРСР [122] та УСРР [94]. Окрім того, важливі свідчення містять звітні документи Особливої секції Комітету сприяння сільському господарству, що діяв при Всесоюзному ЦВК [70; 115].

Додаткову інформацію про роль селянського господарства у 1920-ті рр. може дати звіт Наркомату фінансів УСРР про виконання республіканського бюджету за 1922–1926 рр. [107–110]. Окрім того відомості про сільськогосподарські кредитні товариства містяться у звітах за 1923–1926 рр. Центросільбанку СРСР [262–264]. Цікаво, що у той період, коли в Україні лютував голод, діяло Всеукраїнське товариство насінництва, про що повідомляють його щорічні звіти [92; 140].

Інший різновид офіційних документів колегіальних органів є *стенографічні звіти* їхніх засідань. Для розуміння стратегічних рішень важливо вивчити стенограми сесій Всесоюзної ЦВК I–III скликання, які охоплювали період з 1923 по 1925 рік [18; 257; 258; 144; 19; 146], та Всеукраїнської ЦВК V–VIII скликання за період з 1921 по 1925 рік [239; 238; 242–244; 246; 142; 256;

267]. Значну роль у державному будівництві й розвитку народного господарства відігравали Всесоюзні з'їзди Рад. У 1920-ті рр. були опубліковані стенографічні звіти першого (30.12.1922), другого (26.01–02.02. 1924) та третього (13.05–20.05.1925) з'їздів Рад Союзу РСР [150; 21; 254]. Цим форумам передували відповідно VII (10–14.12.1922), VIII (17–20.01.1924) та IX (3– 10.05.1925) всеукраїнських з'їздів Рад [226; 13; 35]. Відбувалися подібні зібрання й на місцевому рівні. Зокрема, про важливі рішення, що стосувалися селянського господарства, можна довідатися зі стенографічних звітів з'їздів рад Полтавської [227], Одеської [228], Подільської [236], Донецької [245], Катеринославської та Запорізької губерній [270; 241], а також Артемівського [252], Куп'янського [79], Сумського [177], Херсонського [237] та інших округів. Окрім того відбувалися всеукраїнські наради голів губернських та окружних виконавчих комітетів [14; 233] та сільських рад [240].

Серед інших важливих структур з колегіальною системою ухвалення рішень, що визначали напрями та характер розвитку селянського господарства, потрібно назвати з'їзди та пленуми всесоюзної ради з'їздів представників біржової торгівлі [11; 260], а також пленумів бюджетної комісії ВУЦВК [143] та всеукраїнського статистичного з'їзду [147], які відбулися восени 1925 р.

Іншим різновидом документів колегіальних органів були *протоколи*. У ході даного дослідження виявлені опубліковані протоколи з'їздів Рад Кременчуцької губернії [172], Криворізького [173] та Слов'янського [253] повітів, Луганського [170] та Сумського [177] округів. Інший різновид протоколів породжений пленумами та засіданнями сесій виконавчих комітетів. Зокрема цінну інформацію щодо стану селянського господарства можна почерпнути з протоколів сесій Кременчуцького [167] та Одеського [168; 169] губвиконкомів, пленумів Полтавського [156; 171] та Донецького [174] губвиконкомів, Луганського [175] окружного виконкому, засідань президії виконавчого комітету Катеринославської губернії [176].

Отже, виявлені офіційні документи 1920-х рр. на наш погляд формують цілком репрезентативний комплекс, який дає достатнє інформативне поле для вивчення правового поля функціонування селянського господарства.

Джерела та література

1. Административно-территориальное деление Украины. Принято ВУЦИК в засед. от 7 марта 1923 г. (По данным Центр. адм.-терр. комиссии). 1. Резолюции 2-й сессии ВУЦИК от новом адм.-терр. делении Украины. 2. Постановление ВУЦИК об адм.-терр. делении Украины по губерниям... – Х.: НКВД УССР, 1923. – 132 с.

2. Биржевое законодательство (Сб. постановлений, правил, циркуляров, разъяснений и др. о товарных и фондовых биржах СССР). – М., 1925. – XIV, 438 с.

3. Борьба с голодом [Отчет о деятельности воен. ведомства по оказанию помощи голодающим по 1 нояб. 1921 г.] – М.: Госиздат, 1921. – 24 с. – (РСФСР. Высш. воен. ред. совет).

4. Бюджетное описание крестьянского хозяйства 1925 г.: инструкция. – М.: ЦСУ СССР, 1925

5. Бюллетень 2-го Запорожского губернского съезда Советов 19–22 сент. 1921 г. – Запорожье: Госиздат, 1921. – 58 с.

6. Бюллетень Одес. 6-го губернского съезда Советов р., к., к. и краснофлот. д. [январь 1924 г.]. – Одесса, 1924. – № 4–8. – Разд. паг.

7. Бюллетень V Всеукр. съезда Советов [25 февр. – 3 марта 1921 г.]. – Х., 1926. – № 1–6. – 170 с.

8. Бюллетень 4-го съезда Советов р., к., к. и краснофлот. д. Одес. губ. [дек. 1921 г.]. – Одесса: Губисполком, 1922. – № 1–4. – Разд. паг.

9. Бюллетень 4-й Всеукр. ЦИК 15–19 февр. 1925 г. – Х.: ВУЦИК, 1925. – № 1–5. – 232 с.

10. Бюллетень 6-го губернского съезда Советов Полтавщины [дек. 1922 г.]. – Полтава, 1922. – № 1. – 14 с.

11. Вопросы хлебозаготовительной кампании 1924 г. Стеногр. отчет расшир. пленума Всесоюз. совета съездов бирж. торговли 9–11 авг. 1924 г. – М., [1925]. – 155 с.

12. Воронов В. І. Джерелознавство історії України: курс лекцій / В. І. Воронов. – Дніпропетровськ: Вид-во Дніпропетр. ун-ту, 2003.

13. VIII Всеукраїнський з'їзд Рад робітничих, селянських та червоноармійських депутатів. 17–20 січ. 1924 р.: Стеногр. звіт. – Х.: Вид-во оргвідділу ВУЦВК, 1927. – 203 с.

14. Всеукр. совещание председателей губернских и окружных исполнительных комитетов 18–20 июня 1925 г. Стеногр. отчет и материалы. – Х.: ВУЦИК, 1925. – 128 с.

15. 2-я сессия Всеукр. ЦИК IX созыва [16–23 окт. 1925 г.]: бюлл. – Х.: ВУЦИК, 1925. – № 1–7. – 360 с.

16. 2-я сессия Всеукр. ЦИК IX созыва. Резолюции и постановления. – Х.: ВУЦИК, 1925. – 83 с.

17. Вторая сессия ЦИК Союза ССР I созыва [Постановления]. –

М.: ЦИК СССР, 1923. – 23 с.

18. Вторая сессия ЦИК Союза ССР I созыва 6 июля 1923 г. Стеногр. отчет. – М.: ЦИК СССР, 1923. – 38 с.

19. Вторая сессия ЦИК Союза ССР II созыва 17–29 окт. 1924 г. Стеногр. отчет. – М.: ЦИК СССР, 1924. – 640 с.

20. Вторая сессия ЦИК Союза ССР II созыва. Постановления. – М.: ЦИК СССР, 1924. – IV, 154 с.

21. Второй съезд Советов Союза ССР [26 янв. – 2 февр. 1924 г.]. Стеногр. отчет. – М.: ЦИК СССР, 1924. – 216 с.; 4 л. диагр.

22. Второй съезд Советов Союза ССР. Бюлл. № 1–7. – М.: ЦИК СССР, 1924. – 268 с.

23. Второй съезд Советов Союза ССР. Постановления. – М.: ЦИК СССР, 1924. – 28 с.

24. Год борьбы с голодом. 1921–1922. Через делегатов VII Всеукр. Съезда Советов всем трудящимся. Отчет Центр. комис. по борьбе с последствиями голода при ВУЦИК. – X., 1922. – 164 с.; 9 л. ил.

25. Год борьбы с голодом. Участие Нар. ком. по продовольствию в деле помощи голодающим. – М.: Наркомпрод РСФСР, 1922. – 122 с.

26. Год борьбы. Итоги деятельности Одесского губкомпомголода с авг. 1921 по авг. 1922 г. – Одесса: Губкомпомгол, 1922. – 46 с.

27. Год работы Правительства (Материалы к отчету за 1924–1925 бюдж. г.). – М.: Бюро печати и информации СНК и СТО СССР, 1926. – 880 стб.

28. Год работы Правительства (Материалы к отчету за 1925–1926 бюдж. г.). – М.: Инф. бюро СНК и СТО СССР, 1927. – 652 стб.

29. Годовой отчет Бердянского окружного исполнительного комитета за 1923–1924 г. – Бердянск, 1925. – 292 с. – (Окр. съезду Советов Бердящины VIII созыва).

30. Годовой отчет Константиновского районного исполкома [Артемов. окр.] 9-му район. съезду Советов р., к. и к. д. за 1925 г. – Константиновка: Укр. рабочий, 1926. – 79 с.

31. Годовой отчет ЦК КП(б)У к 8-й Всеукр. партконф. Апр. 1923 г. – апр. 1924 г. – X., 1924. – 120 с.

32. Государственный бюджет Украинской Социалистической Советской Республики на 1925–1926 бюдж. г. – X.: НКФ УССР, 1925. – XI, 284 с.

33. Два года работы. Отчет Центрального Комитета КП(б)У. [1925–1927 г.]. – X., 1927. – 176 с.

34. 2 года работы Правительства АМССР. 1924–1926 г. К 5-й сессии Всеукр. ЦИК IX созыва. – Балта: СНК АМССР, 1927. – 264 с.; 2 л. карт.

35. IX Всеукр. съезд Советов р., к. и к. д. (Стеногр. отчет). Бюлл. – X.: ВУЦИК, 1925. – № 1–7. – 413 с.

36. Декрет ВУЦИК и Совнаркома УССР об едином натуральном

налоге на продукты сельского хозяйства на 1922–1923 г. – Х.: Наркомпрод УССР, 1922. – 11 с.

37. Декрет об едином сельскохозяйственном налоге и постановлении об организации аппарата по обложению и взиманию единого с.-х. налога и о привлечении сельсоветов и райисполкомов к проведению единого с.-х. налога. – Х.: Наркомпрод УССР, 1923. – 16 с.

38. Деятельность Совета Народных Комиссаров и Совета Труда и Оборона. Сводные материалы за 1-й квартал (окт. – дек.) 1924–1925 г. – М.: Отд. печати и информации СНК СССР и СТО, 1925. – 98 с.

39. Деятельность Совета Народных Комиссаров и Совета Труда и Оборона. Сводные материалы за 1-й квартал (окт. – дек.) 1925–1926 г. – М.: Отд. печати и информации СНК СССР и СТО, 1926. – 168 с.

40. Деятельность Совета Народных Комиссаров и Совета Труда и Оборона. Сводные материалы за 4-й квартал (июль – сент.) 1924–1925 г. – М.: Отд. печати и информации СНК СССР и СТО, 1925. – 183 с.

41. Доклад Народного комиссариата земледелия по землеустройству к 4-й сессии ВУЦИК. – Х.: Наркомзем УССР, 1923. – 22 с.

42. Единый сельскохозяйственный налог 1924–1925 г. на Украине. Законоположения, инструкции, правила по приему налога, циркуляры и разъяснения НКФ с прил. предм. указателя и схем. таблицы движения жалоб и ходатайств: Справ. для финработников и налогоплательщиков. – Х.: Госиздат УССР, 1924. – 136 с.

43. Единый сельскохозяйственный налог на 1925–26 г. [Сб. документов]. – Х.: Агитсекретариат НКФ УССР, 1925. – 86 с.

44. Единый сельскохозяйственный налог на Украине в 1923–1924 г. Объекты и признаки обложения. – Х.: НКФ УССР, 1923. – XVIII, 199 с.

45. Закон о комитетах незаможных селян / Изд. ВУЦИК 13 апр. 1921 г. – Х., 1921. – 12 с.

46. Закон о комитетах незаможных селян. Принят 2-й сессией ВУЦИК VI созыва 27 мая 1922 г. – Одесса: Губ. отд. упр., 1922. – 15 с.

47. Законы об импорте и экспорте. Правила ввоза товаров в СССР и вывоза за границу. – М.: Право и жизнь, 1924. – 96, IV с.

48. Збірка інструкцій та формулярів, відозв, плакатів та лозунгів до провадження всесоюзного перепису населення 17-XII 1926 р. – Х.: ЦСУ УСРР, 1926. – 180 с.

49. Земельное законодательство УССР и практика по земельным спорам: Сб. постановлений и решений. – Х.: НКЮ УССР, 1925. – VIII, 746 с.

50. Земельный кодекс с изм. и доп. по 1 окт. 1925 г. и алф.-предм. указателем. – 7-е изд. – Х.: НКЮ УССР, 1925. – 127, IV с.

51. Земельный кодекс УССР, принятый 3-й сессией ВУЦИК VI созыва 16 окт. 1922 г. и утвержденный в окончательной редакции

Президиумом ВУЦИК 29 нояб. 1922 г. – Х.: НКЮ, 1922. – 32 с.

52. Инструкция по разработке производственных (полных) бюджетов крестьянских хозяйств 1926–1927 г. – М.: НКФ СССР, 1928. – 110 с.

53. Источниковедение. Теория. История. Метод. Источники рос. истории: Учеб. пособ. для гуманит. спец-тей / И. Н. Данилевский, В. В. Кабанов, О. М. Медушевская, М. Ф. Румянцева. – М.: РГГУ, 1998.

54. Итоги борьбы с голодом в 1921–1922 гг.: Сб. ст. и отчетов. – М.: ЦК Помгол, 1922. – 499 с.; 12 л. илл.

55. К отчету ЦК КП(б)У. 1. Некоторые итоги и выводы о производственных ячейках (По материалам обследования). 2. К вопросу о социальных процессах на селе (По анкете, разосланной ЦК). – Х.: ЦК КП(б)У, 1923. – 78 с. – (Материалы к 7-й Всеукр. конф. КП(б)У).

56. Каштанов С. М. Акты / С. М. Каштанов // Сов. ист. энциклоп. – М., 1961. – Т. 1. – Стб. 313.

57. Кодекс законов о труде малолетних и подростков. Постановление СНК УССР от 21 сент. 1921 г. – Одесса: Одес. ГСПС, 1921. – 13 с.

58. Кодекс законов о труде. С изм. и доп. по 1 апр. 1926 г. и с алф. указателем. – 5-е изд. – Х.: Юриздат УССР, 1926. – 266 с.

59. Комітети незаможних селян 1920–1933: Зб. документів і матеріалів. – К., 1968.

60. Материалы к отчету Мариупольского окружного исполнительного комитета о работе за 1925–1926 г. 10-му Мариуп. окр. съезду Советов и 3-й сессии ВУЦИК. – Мариуполь, 1926. – 240 с.

61. Материалы к отчету Николаевского окружного исполнительного комитета 8-му окр. съезду Советов [за 1925 г.]. – Николаев: Окрисполком, 1926. – 144 с.

62. Материалы к отчету Одес. губернского исполнительного комитета Совета р., к., к. и краснофлот. д. 6-му губ. съезду Советов. – Одесса: Губисполком, 1924. – 175 с.

63. Материалы к отчету Одес. губернского исполнительного комитета Совета р., к., к. и краснофлот. д. 7-му губ. съезду Советов. – Одесса: Губисполком, 1925. – Ч. 1: Обзор деятельности. – 359 с.

64. Материалы к отчету Правительства АМССР 2-му Все молдавскому съезду Советов р., к., к. и д. [за 1925–1926 гг.]. – Балта: ЦИК и СНК АМССР, 1926. – 63 с.

65. Материалы по натуральному налогу: в 3 вып. – Х.: Наркомпрод, 1921. – Вып. 1. – 27 с. Вып. 2: Материалы по продналогу. Руководитель для налогинспектуры, налогкомиссий и местных прод. органов по продналогу. Законодательные акты, инструкции, статьи и материалы. – 214 с.

Вып. 3: Продовольственный налог. Сб. декретов, инструкций и

циркуляров с пояснит. введениями. – 208 с.

66. Местный бюджет. Декреты, циркуляры и постановления по местным доходам и расходам. – Х.: Губфинотдел, 1922. – 36 с. – (Постановления ВУЦИК и Харьков. губисполкома).

67. Митяев К. Г. История и организация делопроизводства в СССР / К. Г. Митяев. – М.: РГГУ, 1959.

68. Неурожай и государственная помощь голодающему району. 1921 г. Отчетные материалы Наркомпрода по вопросам помощи голодающим. – М.: Госиздат, 1922. – Вып. 1. – 83 с.

69. Организация выборочной с.-х. переписи 1924 г. (инструкции и формуляры 1922–1924 гг.). – Х.: ЦСУ УССР, 1924. – 18 с.

70. Особая секция восстановления сельского хозяйства при Комитете содействия сельскому хозяйству ВЦИК: Отчетные материалы, протоколы заседаний секции. – М.: Особ. секция КССХ ВЦИК, 1924. – Бюллетень № 1. – 71 с.

71. От съезда к съезду. (Май 1925 г. – апр. 1927 г.). Материалы к отчету Правительства на IV съезде Советов СССР. – М.: ЦИК и СНК СССР, 1927. – 120 с.

72. Отчет Артемовского окружного исполнительного комитета Советов р., к. и к. д. за период с 1 окт. 1923 г. по 1 янв. 1925 г. окр. съезду VIII созыва. – Славянск, 1925. – 165 с.

73. Отчет Артемовского окружного исполнительного комитета Советов р., к. и к. д. 9-му окр. съезду Советов [за 1925 г.]. – Славянск, 1926. – 128 с.

74. Отчет [Ахтырского] уисполкома 9-му уездному съезду Советов [окт. 1921 г. – окт. 1922 г.]. – Ахтырка: Уисполком, 1922. – 142 с.

75. Отчет Бахмутского окружного исполнительного комитета Советов р., к. и к. д. за период 6-го – 7-го съезда Советов (6 дек. 1922 г. – 3 янв. 1924 г.). – Славянск, 1923. – 180 с.

76. Отчет Волчанского уездного исполнительного комитета 7-му съезду Советов Харьк. губ. с 1 окт. 1921 г. по 1 окт. 1922 г. – Волчанск: Уисполком, 1922. – 160 с.

77. Отчет Вольнского губернского исполнительного комитета 2-му губ. съезду Советов Вольни и 6-му укрсъезду [май – окт. 1921 г.]. – Житомир, 1921. – 309 с.

78. Отчет губернского исполнительного комитета губ. съезду Советов Екатеринославщины IX созыва за 1923–1924 г. – Екатеринослав, 1924. – 4, XXVI, 181с.

79. Отчет 9-го окружного съезда Советов Купянщины. – Купянск, 1925. – 90 с.

80. Отчет Днепропетровского окружного исполнительного комитета окр. съезду Советов IV созыва. 1925–1926 г. – Днепропетровск: Окрисполком, 1927. – XXII, 235 с.

81. Отчет Донецкого губернского исполнительного комитета Со-

ветов р., к., к. и каз. д. за 1922 г. 6-му губ. съезду Советов. – Артемовск, 1922. – 6, 175 с.

82. Отчет Донецкого губернского исполнительного комитета Советов р., к., к. и каз. д. с 1 окт. 1922 г. по 1 окт. 1923 г. Президиуму ВУЦИК. – Артемовск, 1923. – 33 с.

83. Отчет Донецкого губернского исполнительного комитета Советов р., к., к. и каз. д. за янв. 1924 г. – апр. 1925 г. 8-му губ. съезду Советов. – Артемовск, 1925. – 103 с.

84. Отчет Изюмского окружного исполнительного комитета и его отделов к 8-му съезду Советов р., к. и к. д. Изюмского окр. [с 1 ноября 1922 по 1 ноября 1923 г.]. – Изюм, 1923. – 132 с.

85. Отчет Киевского губернского революционного комитета за период 15 июня – 10 июля 1921 г. – К.: Губревком, 1921. – 80 с. – (3-му губ. съезду Советов р. к. и. к. д.).

86. Отчет Кременчугского губревкома 1-му губерньскому съезду Советов 30 янв. 1921 г. – Кременчуг, 1921. – 35 с.

87. Отчет Криворожского окружного исполнительного комитета за 1924–1925 г. – Кривой Рог: Красный горняк, 1926. – VIII, 133 с.

88. Отчет Луганского уездного исполнительного комитета за период с 1 дек. 1921 г. по 15 окт. 1922 г. (от 7-го по 8-й уездн. съезд Советов). – Луганск, 1922. – 118 с.

89. Отчет Народного комиссариата труда о его работе в области помощи голодающим за 1921 г. – М., 1922. – 8 с.

90. Отчет Николаевского окружного исполнительного комитета за 1922–1923 г. 6-му окр. съезду Советов. – Николаев: Окрисполком, 1923. – 152 с.; CVI с. табл.

91. Отчет Николаевского окружного исполнительного комитета за 1923–1924 г. 7-му окр. съезду Советов. – Николаев: Окрисполком, 1925. – 192 с.

92. Отчет о деятельности Всеукраинского общества семеноводства с 1 апр. по 31 дек. 1922 г. – Х., 1923. – 69 с.;

93. Отчет о деятельности Запорож. губисполкома ко 2-му съезду Советов. – Запорожье: Госиздат, 1921. – Разд. паг.

94. Отчет о деятельности Особой комиссии по борьбе с последствиями недорода 1924 г. (Особком) при СНК УССР – за период с 10 июня 1924 г. по 10 июня 1925 г. – Х.: Упр. делами СНК УССР, 1925. – 122 с.

95. Отчет о деятельности Подольского губисполкома 2-му губ. съезду Советов. – Винница, 1921. – IV, 412 с.; 8 л. табл.

96. Отчет о деятельности Рабоче-Крестьянского Правительства Украины с 1 окт. 1922 г. по 1 окт. 1923 г. [к VIII Всеукр. съезду Советов]. – Х.: ВУЦИК, 1924. – VI, 108 с.; 7 л. илл.

97. Отчет о деятельности Центрального Исполнительного Комитета СССР [за 1923 г.]. – М.: ЦИК СССР, 1924. – 32 с.

98. Отчет о деятельности Центрального Исполнительного Комитета СССР и его Президиума [II созыва за время с янв. 1924 по апр. 1925 г.]. – М., 1925. – IV, 223 с.; 10 л. табл.

99. Отчет о работе Вознесенского районного исполнительного комитета Николаевского окр. Одесской губ. за 1923 – 1924 г. 2-му райсъезду Советов. – Вознесенск, 1924. – 183 с.

100. Отчет о работах 2-й сессии Кременчугского губисполкома от 13 марта 1922 г. – Кременчуг, 1922. – 44 с.

101. Отчет о работе Краматорского районного [Артемов, окр.] исполкома за время с 1 янв. 1925 г. по 1 янв. 1926 г. – Славянск, 1926. – 54 с.; 14 л. табл.

102. Отчет о работе Сталинского окружного исполнительного комитета Советов р., к. и к. д. с 1 окт. 1923 г. по 1 янв. 1925 г. К 7-му окр. съезду Советов. – Сталин: Окрисполком, 1925. – 182 с.

103. Отчет о работе Сталинского окружного исполнительного комитета Советов р., к. и к. д. с 1 янв. 1925 г. по 1 янв. 1926 г. К 8-му окр. съезду Советов. – Сталин: Окрисполком, 1926. – 230 с.

104. Отчет о работе Сталинского районного исполкома Совета р., к. и к. д. за время с 1 окт. 1924 г. по 1 янв. 1926 г. К 8-му район. съезду Советов. Февр. 1926 г. – Сталин, 1926. – 95 с.

105. Отчет о работах 3-й сессии Кременчугского губисполкома от 20 июля 1922 с. – Кременчуг, 1922. – 37 с.

106. Отчет о работе Центральной комиссии помощи голодающим при Всеукраинском ЦИК (за время с 1 янв. по 1 сент. 1922 г.). – Х., 1922. – 30 с.

107. Отчет об исполнении гос. бюджета УССР за 1924–25 бюдж. г. – Х.: НКФ УССР, 1926. – VI, 215 с.

108. Отчет об исполнении гос. бюджета УССР за 1925–26 бюдж. г. – Х.: НКФ УССР, 1927. – 261 с.

109. Отчет об исполнении гос. росписи доходов и расходов УССР за 1922 г. – Х.: НКФ УССР, 1923. – 71 с.

110. Отчет об исполнении росписи доходов и расходов УССР за 1923–24 бюдж. г. с краткой объяснительной запиской. – Х.: НКФ УССР, 1925. – 78 с.

111. Отчет Одесского окружного исполнительного комитета за 1923 г. К 6-му окр. съезду Советов (к 1-му объедин.). – Одесса: Окрисполком, 1923. – 76 с.

112. Отчет Одесского окружного исполнительного комитета за 1923–1924 г. К 7-му окр. съезду Советов. – Одесса: Окрисполком, 1925. – 188 с.

113. Отчет Одесского окружного исполнительного комитета за 1924–1925 г. – Одесса: Окрисполком, 1926. – 215 с.

114. Отчет окружного исполнительного комитета окр. съезду Советов Екатеринославщины III созыва за 1924–1925 г. – Екатеринос-

лав: Окрисполком, 1926. – XX, 220 с.

115. Отчет Особой секции Комитета содействия сельскому хозяйству при ВЦИК за 1923–1924 бюдж. г. – М.: Особ. секция КССХ ВЦИК, 1924. – 31 с.

116. Отчет 1-й сессии пленума Кременчугского губисполкома 26–28 марта 1921 г. – Кременчуг, 1921. – 23 с.

117. Отчет Подольского губернского исполнительного комитета за 1923 г. к 4-му губ. съезду Советов р., к. и к. д. Янв. 1924 г. – Винница, 1924. – 83 с.

118. Отчет Полтавского губернского исполнительного комитета 1922 г. – Полтава, 1923. – 448 с.

119. Отчет Полтавского губернского исполнительного комитета за 1923 г. 7-му губ. съезду Советов. – Полтава, 1923. – 332 с.

120. Отчет Рабоче-Крестьянского Правительства Украины за 1923–1924 г. к IX Всеукр. съезду Советов. – Х.: ВУЦИК, 1925. – XIX, 312, V с.; 1 л. карт.

121. Отчет Рабоче-Крестьянского Правительства Украины за 1924–1925 г. – Х.: ВУЦИК, 1926. – 50 с.

122. Отчет Совету Народных Комиссаров СССР о работе по борьбе с последствиями неурожая 1924 г. – М., 1925. – 69 с.; 10 л. ил. – (Комис. СНК СССР по борьбе с последствиями неурожая).

123. Отчет Старобельского окружного исполнительного комитета за 1923 г. 7-му окр. съезду Советов. – Старобельск, 1923. – 103, XXXIV с.

124. Отчет Старобельского окружного исполнительного комитета за 1924 г. 8-му окр. съезду Советов. – Старобельск, 1925. – 152, XVI с.

125. Отчет Старобельского окружного исполнительного комитета за 1925 г. 9-му окр. съезду Советов. – Старобельск, 1926. – 53 с.

126. Отчет Харьковского губернского исполнительного комитета 1 окт. 1922 г. – 1 окт. 1923 г. 8-му губ. съезду Советов. – Х.: Губисполком, 1923. – 353 с.

127. Отчет Харьковского губернского исполнительного комитета 1 янв. – 1 ноября 1921 г. К 6-му губ. съезду Советов. – Х.: Губисполком, 1921. – 320 с.;

128. Отчет Харьковского губернского исполнительного комитета. – Х.: Губисполком, 1922. – Вып. 2: Отчеты нехозяйств, органов. 1 апр. – 1 окт. 1922 г. – 192 с.

129. Отчет Харьковского окружного исполнительного комитета Советов р., к. и к. д. с 1 окт. 1922 г. по 1 окт. 1923 г. – Волчанск, 1923. – 376 с.

130. Отчет Харьковского окружного исполнительного комитета Советов р., к. и к. д. 3-му окр. съезду Советов [с апр. 1925 г.]. – Х., 1926. – 308 с.

131. Отчет Центрального Комитета КП(б)У и его отделов за пе-

риод с 6-й по 7-ю партконф. (дек. 1921 г. – март 1923 г.). – Х.: ЦК КП(б)У, 1923. – 165 с.

132. Отчет Центрального Комитета КП(б)У с 5-й Всеукраинской партийной конф. по 1 ноября 1921 г. – Х., 1921. – 62 с.

133. Отчет Центральной комиссии по борьбе с последствиями голода при ВУЦИК. Ноябрь 1922 – сент. 1923 г. – Х., 1923. – VIII, 134 с. – (ЦК Последгол при ВУЦИК).

134. Отчет Черниговского губернского исполнительного комитета [дек. 1922 – дек. 1923 г.]. – Чернигов: Губисполком, 1923. – 202 с.

135. Отчет Черниговского губернского исполнительного комитета за 1924 г. съезду Советов Черниговщины IX созыва. – Чернигов: Губисполком, 1925. – 117 с.; 8 л. табл.

136. Отчет Черниговского губернского исполнительного комитета с 1 апр. по 1 окт. 1922 г. – Чернигов: Губисполком, 1922. – Разд. паг. – На множ. апп.

137. Отчет Черниговского окружного исполнительного комитета за 1924 г. – Чернигов, 1925. – 73 с.

138. Отчет Шахтинского окружного исполнительного комитета о работе по советскому строительству за время с 1 дек. 1922 по 1 дек. 1923 г. Шахт. 6-му окр. съезду Советов. – Шахты, 1923. – 198 с.

139. Отчет Шепетовского окружного исполнительного комитета Советов р., к. и к. д. за 1923 – 1924 гг. 2-му окр. съезду Советов Шепет. окр. – Шепетовка, 1924. – 131 с.

140. Отчет-ежегодник Всеукраинского общества семеноводства за 1923 г. – Х.: Всеукр. о-во семеноводства, 1924. – 127 с.

141. Отчетный материал о политическом, организационно-хозяйственном и культурном состоянии округа за 1924 г. [1 окт. 1923 г. – 1 окт. 1924 г.]. – Мелитополь, 1925. – 106 с.

142. 1-я и 2-я сессии Всеукр. ЦИК VIII созыва [20 янв. 1924 г., 15 апр. 1924 г.] Стеногр. отчет. – Х.: ВУЦИК, 1924. – 207 с.

143. 1-я сессия пленума бюджетной комиссии ВУЦИК 12–15 сент. 1925 г. Стеногр. отчет. – Х.: ВУЦИК, 1925. – 160 с.

144. Первая сессия ЦИК Союза ССР [II созыва 2 февр. 1924 г.]. Стеногр. отчет. – М.: ЦИК СССР, 1924. – 15 с.

145. Первая сессия ЦИК Союза ССР I созыва 30 дек. 1922 г. [По-становления]. – М.: ВЦИК, 1923. – 4 с.

146. Первая сессия ЦИК Союза ССР III созыва 21 мая 1925 г. Стеногр. отчет. – М.: ЦИК СССР, 1925. – 18 с.

147. 1-й Всеукр. статистический съезд 16–23 нояб. 1925 г. Стеногр. отчет. – Х.: ЦСУ УССР, 1925. – 4, 263 с.

148. 1-й пленум Екатеринославского губисполкома Совета р., к. и к. д. VI созыва 29–31 янв. 1922 г. (Доклады и резолюции). – Екатеринослав, 1922. – 32 с.

149. Первый съезд Советов Союза ССР (30 дек. 1922 г.). Прил. 2: Стат. данные о составе I съезда Советов СССР. – М.: ВЦИК, 1923. – 8 с.; 8 л. табл.

150. Первый съезд Советов Союза ССР (30 дек. 1922 г.). Стеногр. отчет. – М.: ВЦИК, 1922. – 24 с.

151. Перспективный план восстановления и улучшения сельского хозяйства Полтавщины / Полтав. губ. зем. упр. – Полтава, 1925. – 216 с.; 3 л. илл.

152. Перспективный план по сельскому хозяйству лесостепи и полесья Украины. – Х.: Наркомзем УССР, 1925. – XXXVI, 259 с.; 6 табл.

153. План весенней сельскохозяйственной кампании Наркомзема УССР на 1925 г. – Х.: Рад. селянин, [1925]. – 33 с. – (УССР. Наркомзем. Материалы по докладу Наркомзема на 4-й сессии ВУЦИК).

154. План мероприятий по борьбе с засухой (Материалы к докладу НКЗ III сессии ВУЦИК). Проект. – Х.: Рад. селянин, 1925. – 66, II, 30 с. – (Наркомзем УССР).

155. План мероприятий по сельскому хозяйству Украины на 1925–1926 г. Проект. – Х.: Рад. селянин, [1925]. – XI, 252 с.

156. Пленум Полтавского губисполкома 19-20 мая 1922 г. [Протоколы и резолюции]. – Полтава, 1922. – 53 с.

157. Положения и резолюции по текущей с.-х. статистике. – Х.: ЦСУ УССР, 1922. – 16 с.

158. Постановление Всеукр. ЦИК и Совета Народных Комиссаров УССР об организации аппарата по обложению и взиманию единого продовольственного налога / УССР. Наркомпрод. Налоговое упр. – Х., 1922. – 20 с.

159. Постановление Всеукраинского ЦИК и Совета Народных Комиссаров УССР об организации аппарата по обложению и взиманию единого продовольственного налога. – Х., 1922. – 20 с. – (УССР. Наркомпрод. Налоговое упр.).

160. Постановление Артемовского окружного съезда Советов VIII созыва. – Артемовск, 1925. – 12 с.

161. Постановления Первого съезда Советов Союза ССР. – М.: ЦИК СССР, 1923. – 12 с.

162. Постановления III съезда Советов Союза ССР. – М.: ЦИК СССР, 1925. – 55 с.; 2-е изд. – М.; Л.: Госиздат, 1926. – 63 с.

163. Постановления VI Всеукр. съезда Советов. – Х.: ВУЦИК, 1922. – 24 с.

164. Продовольственный налог. Сб. декретов и инструкций с пояснит. введениями. – Екатеринослав: Опродкомгуб, 1921. – Вып. 1. – 2-е изд., испр. и доп. – 158 с.

165. Проекты резолюций по докладам 7-му Донецкому губернскому съезду Советов. г. Бахмут, 11 янв. 1924 г. – Бахмут, 1924. – 37 с.

166. Промысловый налог. Сб. действующего законодательства с инструкциями, циркулярами и разъяснениями НКФ СССР и УССР, хронол. перечнем и алф. указателем: В 2 вып. – Х.: Юриздат НКЮ УССР, 1925–1926.

Вып. 1. [До июня 1925 г.]. – 1925. – V, 344 с.

Вып. 2. [С 15 июня 1925 г. по 15 янв. 1926 г.]. – 1926. – 282 с.

167. Протокол 2-й сессии Кременчугского губисполкома (с 1 по 4 июля 1921 г.). – Кременчуг: Всеукр. гос. изд., 1921. – 51 с.

168. Протокол заседаний 2-й сессии Одесского губисполкома [15–17 марта 1924 г.]. – Одесса, 1924. – № 1–5. – Разд. паг.

169. Протокол заседаний 3-й сессии Одесского губисполкома 10–13 июня 1924 г. – Одесса, 1924. – № 1–6. – Разд. паг. – На множ. апп.

170. Протокол Луганского окружного съезда Советов X созыва 13–17 апр. 1925 г. – Луганск, 1925. – 20 с. – На множ. апп.

171. Протокол № 4 заседания пленума Полтавского губисполкома от 24 мая по 1 июня 1923 г. – Полтава, 1923. – 42, VI с.

172. Протокол 1-го Кременчугского губернского съезда Советов (29 янв. – 4 февр. 1921 г.). – Кременчуг, 1921. – 50 с.

173. Протокол 5-го Криворожского уездного съезда Советов [февр. 1922 г.]. – Б. м., 1922. – 54 с.

174. Протокол 5-го пленума Донецкого губернского исполнительного комитета Совета р., к., к. и каз. д. VII созыва 7–9 февр. 1925 г. – Артемовск, 1925. – 15 с.

175. Протокол расширенного пленума Луганского окрисполкома совместно с предсельсоветами 5–7 июля 1925 г. – Луганск, 1925. – 19 с.

176. Протоколы заседаний президиума Екатеринославского губисполкома за 1924 г. № 3–61 [апр.–дек.]. – Екатеринослав, 1924.

177. Протокольный отчет 9(2)-го окружного съезда Советов Сумщины 21–25 апр. 1925 г. – Сумы, 1925. – 97 с.

178. Резолюции 8-го губернского съезда Советов 5–11 янв. 1924 г. – Екатеринослав, 1924. – 12 с.

179. Резолюции 8-го Старобельского окружного съезда Советов 8-12 апр. 1925 г. – Старобельск, 1925. – 25 с.

180. Резолюции 2-го пленума Екатеринославского окрисполкома IX созыва 23–26 авг. 1925 г. – Екатеринослав, 1925. – 20 с.

181. Резолюции и постановления 2-й сессии Всеукр. ЦИК VI созыва, принятые 27 мая 1922 г. – Х.: ВУЦИК, 1922. – 39 с.

182. Резолюции и постановления 3-го Донецкого губернского съезда Советов р., селян., красноарм. и каз. д. [нач. 1921 г.]. – Бахмут, 1921. – 18 с.

183. Резолюции и постановления 4-го Донецкого губернского съезда Советов р., селян., красноарм. и каз. д. (11–14 июля 1921 г.).

– Бахмут: Всеукр. гос. изд., 1921. – 35 с.

184. Резолюции и постановления 5-го Донецкого губернского съезда Советов р., селян., красноарм. и каз. д. (5–7 дек. 1921 г.). – Бахмут: Донец. губисполком, 1921. – 14 с.

185. Резолюции и постановления 8-го губернского съезда Советов Донбасса. – Артемовск: Губисполком, 1925. – 36 с.

186. Резолюции и постановления 9-го губернского съезда Советов р., к. и к. д. Екатеринославщины (23–27 апр. 1925 г.). – Екатеринослав, 1925. – 16 с.

187. Резолюции и постановления расширенной сессии Харьков. губисполкома (28–30 июля 1923 г.). – Х.: Харьк. губисполком, 1923. – 11 с.

188. Резолюции и постановления, принятые 2-м расширенным пленумом Мариупольского окрисполкома с участием пред. райисполкомов, райКНС и сельсоветов, сост. 15–17 июня 1925 г. – Мариуполь, 1925. – 21 с.

189. Резолюции 1-го Всесоюзного совещания инспекторов системы сел.-хоз. кредита 10–27 ноября 1925 г. – М.: Центросельбанк СССР, 1925. – 66 с.

190. Резолюции, принятые 8 (1-м) окружным съездом Советов Купянщины 8–11 янв. 1924 г. по отчетам за 1923 г. – Купянск, 1924. – 20 с.

191. Резолюции, принятые 8-м губерньским съездом Советов Черниговщины 5–9 янв. 1924 г. – Чернигов, 1924. – 11 с.

192. Резолюции, принятые 1-м окружным съездом Советов Черниговщины 2–5 янв. 1924 г. – Чернигов, 1924. – 9 с.

193. Резолюции, принятые на расширенном пленуме губисполкома Черниговщины, сост. 28–31 июля 1923 г. по отчету губисполкома и очередных задачах сов. строительства. – Чернигов, 1923. – 7 с.

194. Резолюции, принятые по докладам 9-му губерньскому съезду Советов р., к. и к. д. Черниговщины 28 марта – 1 апр. 1925 г. – Чернигов, 1925. – 20 с.

195. Резолюции, принятые по докладам 6-м губсъездом Советов Екатеринославщины 5–6 дек. 1921 г. – Екатеринослав, 1921. – 4 с.

196. Резолюции, принятые расширенным пленумом Черниговского губисполкома Советов с участием пред. райисполкомов 20–22 июля 1924 г. – Чернигов, 1924. – 10 с.

197. Резолюции, принятые расширенным пленумом Черниговского губисполкома Советов 15–16 окт. 1924 г. – Чернигов, 1924. – 7 с.

198. Резолюции, принятые расширенным пленумом Черниговского губисполкома Советов 5–7 марта 1925 г. – Чернигов, 1925. – 5 с.

199. Резолюции 5-й расширенной сессии Мариупольского окрисполкома, сост. 26–28 дек. 1925 г. в г. Бердянске с участием пред. ра-

йисполкомов, пред. всех сельсоветов. – Мариуполь, 1925. – 9, 9 с.

200. Резолюции 3-го съезда управляющих учреждениями Государственного банка на Украине. 10–16 февр. 1924 г. – Х.: Всеукр. контора гос. банка СССР, 1924. – 17 с.

201. Резолюции 3-й сессии Всеукр. ЦИК V созыва 22–23 июля 1921 г. – Х.: ВУЦИК, 1921. – 26 с.

202. Резолюции 4-й сессии Мариупольского окрисполкома, сост. 31 окт. – 2 ноября 1925 г. с участием членов ВУЦИК от Мариупольского окр. и пред. райисполкомов. – Мариуполь, 1925. – 12, 12 с.

203. Резолюция 1-й сессии Купянского окрисполкома от 15–16 марта 1924 г. – Купянск, 1924. – 20 с.

204. Сб. действующих декретов и постановлений по внешней торговле: В 4 вып. / Сост. юрид. частью НКВТ. – М.: Наркомвнешторг СССР, 1924–1926.

Вып. 1: С 22 апр. 1918 г. по 1 марта 1924 г. – 1924. – 220 с.

Вып. 2: С 1 марта по 1 ноября 1924 г. – 1924. – 96 с.

Вып. 3: С 1 ноября 1924 г. по 1 июля 1925 г. – 1926. – 102 с.

Вып. 4: С 1 июля 1925 г. по 1 апр. 1926. – 1926. – 119 с.

205. Сб. действующих обязательных постановлений Харьков. губисполкома. – Екатеринослав, 1924. – VIII, 331 с.

206. Сб. декретов и инструкций по проведению единого натурального налога на продукты сельского хозяйства в 1922 г. и на сдачу в аренду мукомольно-крупяной промышленности и помольном налоге в кампанию 1922–1923 гг. / УССР. Екатериносл. губпродком. Налоговый отд. – Екатеринослав, 1922. – 48 с.

207. Сб. декретов и постановлений по внешней торговле / Сост. юрид. частью НКВТ. – М.: Наркомвнешторг, 1922. – Вып. 1: По 1 июня 1922 г. – 139 с.; Вып. 2: По 15 дек. 1922 г. – 157 с.

208. Сб. декретов, постановлений и инструкций по проведению единого сельскохозяйственного налога в 1923–1924 г. / УССР. Наркомпрод. Налоговый отд. губпродкома Воыни. – Житомир: Губпродком Воыни, 1923. – 60 с.

209. Сб. законоположений по кредитным учреждениям. Банки, ломбарды, о-ва взаимного кредита, с.-х. банки, о-ва с.-х. кредита, кредитная кооперация. Действ, декреты, узаконения, уставы, постановления, инструкции, циркуляры и пр. СССР, РСФСР, УССР, БССР и ЗСФСР. – М.: Финиздат НКФ СССР, 1925. – 460, 17 с.

210. Сб. законоположений по труду, изданных в Украине в 1924 г. – Х.: Вопр. труда, 1924. – 124 с.

211. Сб. законоположений по труду, изданных в Украине в 1925 г. – Х.: Вопр. труда, 1924. – № 1–4. – Разд. паг.

212. Сб. обязательных постановлений Екатеринославского губисполкома за 1923 и 1924–1925 г. – Екатеринослав: Губисполком, 1925. – 4, 452, VIII с.

213. Сб. обязательных постановлений и приказов Луганского окружного исполнительного комитета за 1924–1925 г. – Луганск, 1925. – 171 с.

214. Сб. обязательных постановлений Киев. губернского исполнительного комитета на 1923 г. – К., 1923. – 289, V с.

215. Сб. обязательных постановлений, приказов и объявлений губисполкома, действий, на территории Черниговщины в 1924–1925 г. / Черниг. губисполком. – Чернигов: Пролетарий, 1925. – IV, 162 с.

216. Сб. обязательных постановлений, приказов и циркуляров Донецгубисполкома и важнейших распоряжений правительства и важнейших распоряжений правительства за 1-ю половину 1924 г. – [Славянск]: Рабочий Донбасса, 1924. – XIV, 195 с.

217. Сб. отчетов Всеукр. ЦИК, Совета Народных Комиссаров, наркоматов, уполномоченных наркоматов и центральных учреждений УССР 6-му Всеукр. съезду Советов р., к. и к. д. [за 1921 г.]. – Х., 1921. – 350 с.

218. Сб. отчетов народных комиссариатов УССР, уполномоченных народных комиссариатов РСФСР при Совнаркоме УССР и центральных учреждений Украины [5-му Всеукр. съезду]. – Х., 1921. – 310 с.

219. Сб. по вопросам землепользования и землеустройства: Ст., тез., законоположения / Харьк. Губземотдел и губком КП(б)У. – Х.: Губком КП(б)У, 1922. – 58 с.

220. Сб. постановлений Всеукр. ЦИК Советов р., к. и к. д.: В 2 вып. – Х.: ВУЦИК, 1921.

Вып. 1: Март-июнь 1921 г. – 117 с.

Вып. 2: 1 июля – 15 нояб. 1921 г. – 176, IX с.

221. Сб. постановлений и распоряжений Всеукр. ЦИК Советов р., к. и к. д. VI созыва (18 дек. 1921 г. – 10 дек. 1922 г.). – Х.: ВУЦИК, 1922. – 363, X с.

222. Сб. постановлений и распоряжений центральной и местной власти [за 1922 г.]. – Чернигов, 1923. – № 4. – 68, 4 с.

223. Сб. постановлений, инструкций, циркуляров центральных органов УССР по административной деятельности / УССР. НКВД. – [Х.]: НКВД УССР, [1925]. – IV, 280 с.

224. Сб. приказов и распоряжений Наркомпрода. – Х.: Наркомпрод УССР, 1921. – Вып. 1: Янв. 1921. – 67 с.

225. VII Всеукр. съезд Советов 10–14 дек. 1922 г. Стеногр. отчет. Бюллетень. – Х.: ВУЦИК, 1922. – № 1–6. – 96 с.

226. 7-й губернский съезд Советов Полтавщины 6–11 янв. 1924 г. (Подробный отчет, резолюции и постановления). – Полтава: Газ. “Голос труда”, 1924. – 48 с.

227. 7-й губернский съезд Советов р., к. и к. д. 24–27 апр. 1925 г. Стеногр. отчет. – Одесса, 1925. – 155 с.

228. Сельскохозяйственный кредит в СССР. Постановления ЦИК и СНК СССР и СТО, решения съездов и конференций ВКП(б). – М.: Центр, с.-х. банк СССР, 1929. – 522 с.

229. Собр. узаконений и распоряжений Рабоче-Крестьянского Правительства Украины. – Х.: НКЮ УССР, 1921–1925.

1921. – № 1–26. – 937 с. 1922. – Отд. 1-й. – № 1–53. – 1016 с.

1923. – Доп. сб. декретов и постановлений ВУЦИК и СНК к Собранию... за 1921 г. – 56 с.

1923. – Отд. 1-й. – № 1–46. – 1293 с. 1923. – Отд. 2-й. – № 1(3)–22(24). – 564 с.

1924. – Алф.-предм. указатель к отд. 1 Собрания... за 1923 г. – 85 с.

1924. – Отд. 1-й. – № 1–56. – 1087 с. 1924. – Отд. 2-й. – № 1–20. – 355 с.

1925. – Алф.-предм. указатель к отд. 1 и 2 Собрания... за 1924 г. – 75 с.

1925. – Отд. 1-й. – № 1–105. – 1801 с. 1925. – Отд. 2-й. – № 1–28. – 508 с.

1926. – Алф.-предм. указатель к отд. 1 и 2 Собрания... за 1925 г. – 122 с.

230. Советское строительство в Донецкой губернии. – Бахмут: Всеукр. гос. изд., 1921. – Вып. 2: Отчет о деятельности Донгубисполкома за период с 3-го по 4-й губ. съезд Советов. Положение о горсоветах, п/отд. комнезаможных, губ. и уездн. военсовещаниях. – 186 с.

231. Советское строительство в Шахтинском уезде Донецкой губернии с 1 дек. 1921 г. по 1 дек. 1922 г. Отчет 5-му уездн. съезду Советов Шахт. уисполкома. – Шахты, 1922. – 212 с.

232. Совецание по вопросам советского строительства [1-е Всеукраинское] 10–13 февр. 1925 г. Стеногр. отчет. – Х.: ВУЦИК, 1925. – 199 с.

233. Справ. для финработников и налогоплательщиков по единому сельскохозяйственному налогу 1925–26 г. на Украине. Законоположения, инструкции, правила и практика их применения, циркуляры и разъяснения НКФ УССР с коммент. – Х.: Госиздат Украины, 1925. – 258, 5 с.

234. Статистика України. – Сер. 12. Статистика торгівлі. – Т. 4. – Вип. 1. – № 113. Планова заготівля та збут продуктів сільського господарства та с.-г. сировини 1925–26 р. – Х.: ЦСУ УССР, 1927. – XI, 39 с.

235. Стеногр. отчет 2-го губернского съезда Советов Подолии 3–5 дек. 1921 г. – Винница: Подол. губисполком, 1922. – 55 с.

236. Стеногр. отчет 2-го окружного съезда Советов Херсонщины [апр. 1925 г.]. – Херсон, 1925. – Вып. 1–2. – 18, 37 с.

237. Стеногр. отчет 2-й сессии Всеукр. ЦИК VII созыва 11–12 апр. 1923 г. – Х.: ВУЦИК, 1923. – 90 с.

238. Стеногр. отчет 2-й сессии Всеукр. ЦИК VI созыва 24–27 мая 1922 г. – Х.: ВУЦИК, 1922. – 139 с.

239. Стеногр. отчет губернского совещания председателей сельских советов 20–25 февр. 1925 г. – Одесса: Одес. губисполком, 1925. – 427 с.

240. Стеногр. отчет 7-го объединенного губернского съезда Советов Екатеринославщины и Запорожья 1–4 дек. 1922 г. – Екатеринослав: Екатериносл. губисполком, 1923. – 181 с.

241. Стеногр. отчет 3-й очередной сессии Всеукр. ЦИК VII созыва 1–2 июля 1923 г. – Х.: ВУЦИК, 1923. – 70 с.

242. Стеногр. отчет 3-й сессии Всеукр. ЦИК VI созыва 10–16 окт. 1922 г. [Бюллетень]. – Х.: ВУЦИК, 1922. – № 1–6. – Разд. паг.

243. Стеногр. отчет чрезвычайной сессии Всеукр. ЦИК VII созыва 16 мая 1923 г. – Х.: ВУЦИК, 1923. – 27 с.

244. Стеногр. отчет 6-го губернского съезда Советов Донбасса 5–7 дек. 1922 г. – Х., 1922. – 165 с.

245. Стеногр. отчет экстренной сессии Всеукр. ЦИК VI созыва 1922 г. – Х.: ВУЦИК, 1922. – 12 с.

246. Съезды Советов Всероссийские и Союза ССР в постановлениях и резолюциях. – М.: Власть Советов, 1935. – XXI, 528 с.

247. Съезды Советов Союза ССР, союзных и автономных советских социалистических республик: Сб. док. [1917–1937 гг.]: В 7 т. – М.: Госюриздат, 1960.

Т. 2: Съезды Советов сов. социалист. республик. 1917–1922 гг. – 1960. – 614 с.

Т. 3: Съезды Советов Союза Советских Социалистических Республик. 1922–1936 гг. – 1960. – 400 с.

Т. 4, ч. 1. Съезды Советов Союза Советских Социалистических Республик. 1923–1937 гг. – 1964. – 1210 с.

Т. 5. Съезды Советов союзных и автономных советских социалистических республик. 1923–1937 гг. – 1964. – 686 с.

248. Торговый план Украины на 1-й квартал 1924–1925 г., годовою (исходные положения), на 4-й квартал 1923–1924 г. – Х.: Наркомвнуторг УССР, 1924. – V, 100 с.

249. Торговый план Украины на 3-й квартал 1924–1925 хоз. г. – Х.: Наркомвнуторг, 1924. – 25 с.

250. Торговый план Украины на 4-й квартал 1924–1925 г. – Х.: Наркомвнуторг, 1924. – 29 с.

251. 3-й расширенный пленум Артемовского окрисполкома Совета р., к. и к. д. VIII созыва [30 окт.–3 нояб. 1925 г.] (Стеногр. отчет). – Артемовск, 1925. – 131 с.

252. 3-й съезд Славянского уезда [июнь 1921 г. Протокол]. – Б.м., 1921. – 26 с.

253. Третий съезд Советов Союза ССР [13–20 мая 1925 г.]. Стеногр. отчет. – М.: ЦИК СССР, 1925. – 560 с.

254. 3-я Всеукр. стат. конф. Доклады и постановления. Опер. план ЦСУ на 1923–1924 г. – Х.: ЦСУ УССР, 1924. – 60 с.

255. 3-я сессия Всеукр. ЦИК VIII созыва 8–12 окт. 1924 г. Стеногр. отчет. – Х.: ВУЦИК, 1924. – 225 с.

256. Третья сессия ЦИК Союза ССР [I созыва 6–12 ноября 1923 г.]. Стеногр. отчет и постановления. – М.: ЦИК СССР, 1924. – 128 с.

257. Третья сессия ЦИК Союза ССР [II созыва 3–7 марта 1925 г.]. Стеногр. отчет. – М.: ЦИК СССР, 1925. – VIII, 275 с.

258. Третья сессия ЦИК Союза ССР II созыва, постановления. – М.: ЦИК СССР, 1925. – 20 с.

259. Тр. 2-го Всесоюз. съезда представителей биржевой торговли 16–21 апр. 1924 г.: Стеногр. отчет: В 2 ч. – М.: Совет съездов представителей бирж. торговли, 1924.

Ч. 1. Пленум. – 208 с.

Ч. 2. Секции. – 222 с.

260. Хозяйственно-операционные планы окротделов Киевского исполкома на 1925–1926 опер. г. (Матер. к докладу президиума окрисполкома на пленуме окрисполкома 9–12 ноября 1925 г.). – К., 1925. – 20 с.

261. Центральный сельскохозяйственный банк СССР. Отчет за 1923–1924. 1-й г. деятельности. – М.: Центросельбанк, 1925. – XIII, 48 с.; 9 л. илл.

262. Центральный сельскохозяйственный банк СССР. Отчет за 1924–1925. 2-й г. деятельности. – М.: Центросельбанк, 1926. – X, 96, 32 с.; 37 л. илл.

263. Центральный сельскохозяйственный банк СССР. Отчет за 1925–1926. 3-й г. деятельности. – М.: Центросельбанк, 1927. – 48, 15с.

264. Центросельбанк. Сб. инструкций, правил, положений и циркуляров. – М.: Центросельбанк, 1924. – Вып. 1. – XII, 542 с.; 2-е, доп. изд. – М.: Центросельбанк, 1925. – Вып. 1. – XII, 624 с.

265. 4 месяца строительства Советской Молдавии (Отчет Рев. ком. к 1-му Всеомлд. съезду Советов). – Балта: Ревком АМССР, 1925. – 37 с.

266. 4-я сессия Всеукр. ЦИК VIII созыва 15–19 февр. 1925 г. [Стеногр. отчет]. – Х.: ВУЦИК, 1925. – 255 с.

267. Что и как должен делать волстатистик и корреспондент. – Х.: ЦСУ Украины, 1922. – 28 с.

268. VI Всеукр. съезд Советов [14–16 дек. 1921 г.] Бюлл. – Х., 1921. – № 1–6. – 124 с.

269. 6-й губернский съезд Советов р., к. и к. д. Екатеринославской губ. 5–6 дек. 1921 г. [Отчет]. – Екатеринослав, 1921. – 56 с.

270. Що повинен знати інструктор в справі проведення перепису 1926 р. – Х.: ЦСУ УСРР, 1926. – 8 с.

271. Экспорт сельскохозяйственных продуктов из Украины в 1925 – 1926 г. 1. Материалы к докладу уполн. НКВД СССР при СНК УССР. 2. Тезисы доклада. 3. Проект резолюции. – Х.: Упр. уполн. Наркомвнешторга при СНК УССР, 1925. – 23 с. – (К 2-й сессии ВУЦИК).